

Milé čtenářky, milí čtenáři,

květnový Ďáblík začínám z došlých příspěvků sestavovat cestou vlakem z Vídně do Borovan. Zrak se mi ale jen těžko odtrhuje od malebné svěže zelené krajiny Waldviertelu, do níž zcela přirozeně zapadají kupole bioplynových farmářských stanic, bílé stožáry větrných elektráren, černomodré plochy slunečních kolektorů a fotovoltaických panelů převážně na střechách domů, hromady štěpky u obecních kotelen, ba i menší žlutá řepková pole, která neprovokují jako české velkolány.

Na debatě k energetice, kterou jsem u našich sousedů absolvoval, jsem si utvrdil již dávno poznané – že ochrana životního prostředí má v běžném životě Rakušanů, stejně jako třeba Němců, mnohem vyšší prioritu, než jak ji známe z našich končin. Mimo jiné proto, že coby správní hospodáři chtějí předat grunt, obec, zemi i Zemi svým dětem a dalším generacím v co nejlepším stavu. Nikoliv vyrabované zásoby neobnovitelných surovin, na ruby obrácenou krajinu, vesnice vymazané z mapy či na věky nebezpečný jaderný odpad. A snaží se být maximálně nezávislí – proto tolik pasivních domů, energeticky soběstačných obcí i celých regionů a rychlý rozvoj využití obnovitelných zdrojů.

Kdo se chová ekologicky, sklízí u našich jižních sousedů ocenění, zatímco u nás spíše posměch. Za praporečníky takových zvrácených názorů nemusíme chodit až na Hrad, stačí k premiérovi, který hlásá: „Naším cílem není energetika plnící představy ideologických věrozvěstů a politických blouznivců.“ A mluví přitom, Evropě navzdory, o nutnosti posilovat jadernou energetiku, spálit všechno uhlí a neřešit problém skleníkových plynů.

Nejsme sami, podobné to mají na Slovensku, v Maďarsku, Bulharsku či Rumunsku. Prostě dědictví minulých desítek let potírání vlastních názorů, ovládnutí společnosti, centralizovaných řešení, které nám zanechaly tak úzce provázané politické zájmy se zájmy energetických koncernů, že už nám to ani nepřijde zvláštní.

Je dobré si to uvědomovat, ale nemělo by nás to odrážet od takřka sysifovské práce při prosazování změny. Zůstanu-li u energetiky, o níž jsem své úvodní povídání načal, i české veřejné mínění se postupně mění. Podle právě zveřejněných výsledků průzkumu společnosti Factum Invenio většina respondentů považuje navzdory obrovské kampani vůči nim obnovitelné zdroje za levné. Naopak jaderné elektrárny jsou po právu vnímány jako nejdražší. Podobně je tomu u otázek na bezpečnost, což natvrdo ukazuje havárie ve Fukušimě. Vztah populace k jaderné energii je pro nadpoloviční většinu (57 %) negativní nebo spíše negativní, pozitivně ji hodnotí 36 % populace.

Takže nemusíme být bez šancí při nadcházejících debatách o podobě české energetické koncepce. Jak si tato stojí ve srovnání s německou i evropskou, si můžete poslechnout 31. května na semináři v Praze. Případně zajímají-li Vás bioplynové stanice v Jihočeském kraji, přijít v pondělí 9. května na Jihočeskou univerzitu. Nasát trochu rakouské atmosféry zase můžete v sobotu 14. května na protiatomové akci ve Freistadtu. O těchto i dalších nejen našich aktivitách se dočtete více v pozvánkové části Ďáblíku. Pěkné počtení!

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Jaderné ohrožení nezná hranic	str. 2
Energetická revoluce v Česku bude muset přijít zdola	str. 3-4
Calla obnovila tři hnízdní stěny pro břehule	str. 5
Impérium vrací úder	str. 10
Výsledky ankety „Ropák 2010“	str. 12-15
Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo – Díl V. Kosáč Honza	str. 16-17
Pozvánky na akce	str. 18-22

Jaderné ohrožení nezná hranic

Zástupci protijaderných sdružení ze tří sousedících zemí – Česka, Německa a Rakouska se 16. Dubna setkali v Dolním Dvořišti, aby prodiskutovali možné společné aktivity v nadcházejícím období. Sdružení Jihočeské matky, Občanská iniciativa pro ochranu životního prostředí, Calla, Bayerische Plattform gegen Atomgefahr, Atomstopp_atomkraftfrei leben!, Anti Atom Komitee a Mütter gegen Atomgefahr – Freistadt na závěr setkání vydala toto společné prohlášení.

Rizika související s využíváním jaderné energie neznají hranic. Dokládá to řada havárií v minulosti. Nejen katastrofa v Černobylu, od níž si právě připomínáme 25 let, ale nejnověji i tragédie v japonské Fukušimě, která ani po měsíci není zdaleka u konce. Je naším společným zájmem toto nebezpečí zmenšovat, když už je díky vysoceradioaktivnímu odpadu, nedokážeme odstranit zcela. Proto:

Vítáme, že se německá vláda rozhodla odstavit své nejstarší reaktory a potvrdila plán na úplné odstoupení od využívání jaderné energetiky do roku 2022. Německo se stává evropským lídrem ve využívání obnovitelných zdrojů energie a naplňování energetické vize celé Evropy.

Oceňujeme, že Rakousko patří i nadále mezi aktivní evropské země usilující o bezjaderný svět. Toho lze dosáhnout jen trpělivou dlouhodobou prací a vlastním příkladem.

Pranýřujeme bagatelizaci problému ze strany české vlády, která pod taktovkou elektrárenské společnosti ČEZ plánuje rozvoj těžby a zpracování uranu, stavbu nových reaktorů a úložiště vyhořelého jaderného paliva, aniž je vyřešena celá řada dopadů na bezpečnost obyvatel a ochranu životního prostředí.

Jsme přesvědčeni, že moderní evropská energetika musí být postavena na zcela jiných, než nukleárních základech. V současné době je pro Evropu dostupná celá řada scénářů a modelů, které propočítaly, že lze do poloviny století dosáhnout čisté elektřiny bez nutnosti postavit jediný atomový reaktor. Stačí k tomu využít obrovský potenciál energetických úspor, zvýšit energetickou efektivitu a čerpat dosažitelné obnovitelné zdroje energie.

Vyjadřujeme své odhodlání spolupracovat při společných aktivitách, jejichž cílem je Evropa bez jaderných elektráren. Řešení evropské energeticky totiž nemůže být čistě národní.

Konkrétně jsme se rozhodli:

Uspořádat sérii společných veřejných akcí zaměřených vůči využívání jaderné energie v Evropě. První z nich v sobotu 14. května ve Freistadtu, další budou následovat v Německu a v České republice.

Požadovat, aby Česká republika odstoupila od plánů na stavbu nových reaktorů a přijala energetický koncept, který bude obsahovat jasně určená data uzavření dnešních jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně. Přičemž připomínáme, že Česko exportuje více elektřiny, než každá z těchto elektráren vyrábí. K prosazení našich požadavků využijeme veřejného tlaku na politiky i zodpovědné úřady.

Tlačit na provedení zátěžových testů na všech jaderných zařízeních, v České republice s mezinárodním dohledem, neboť nelze věřit v nestrannost dnešního Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

Na německé straně pomoci veřejného tlaku žádat, aby všech nyní uzavřených osm nejstarších jaderných reaktorů nebylo již nikdy uvedeno do provozu a byl dodržen plán na úplné odstoupení od jaderné energetiky k roku 2022.

Požadovat od politiků, aby každý provozovatel jaderných elektráren ručil za případnou jadernou škodu v plné výši. To se nyní týká České republiky, kde ČEZ v případě havárie zaplatí maximálně 8 mld. Kč.

Ze společné tiskové zprávy vybral Edvard Sequens

ČEZ by za jadernou havárii platil jen zlomek skutečných nákladů

Finanční škody za katastrofu Černobylu se odhadují na stovky miliard až více než bilion korun. Škody po havárii ve Fukušimě ještě dlouho nebudou konečné - poslední odhad hovoří o cca 400 miliardách korun. V Temelíně nebo Dukovanech jsou reaktory, které mají, oproti černobylskému typu, mnohem nižší riziko vážné havárie. Přesto pravděpodobnost selhání rozhodně není nulová. Ale ČEZ by při případné těžké nehodě na

některém ze svých reaktorů zaplatil nanejvýše osm miliard. Ekologické organizace na to poukazují v den pětadvacátého výročí historicky největší havárie na jaderné elektrárně v Černobylu.

Omezené ručení za jadernou škodu zajišťuje ČEZu takzvaný atomový zákon. Na programu schůze Poslanecké sněmovny, která byla zahájena na konci dubna, jsou hned dvě novely atomového zákona. Ani jedna z nich se ožehavému tématu odpovědnosti za jadernou škodu nevěnuje.

Calla a Hnutí DUHA dlouhodobě prosazují, aby ČEZ nesl plnou finanční odpovědnost za případné škody způsobené atomovými reaktory. Elektrařenská společnost nyní ručí do výše osmi miliard korun. Ekologické organizace považují tuto omezenou odpovědnost za jadernou škodu za nepřijatelné veřejné zvýhodnění jaderné energetiky na trhu. Nejen v ostatní energetice, ale ani v chemickém průmyslu a dalších rizikových odvětvích obdobná zvláštní pravidla nejsou.

Finanční vyčíslení škod po atomových haváriích:

- Výše následků černobylské havárie se odhaduje v řádu desítek až stovek miliard eur – tedy stovek miliard až jednotek bilionů korun.
- Odhad škod způsobených stále ještě trvajících havárií reaktorů v japonské Fukušimě se odhaduje na 23,6 mld. USD, tj. cca 400 mld. Kč.
- Evropská agentura pro životní prostředí odhaduje, že škody při těžké nehodě na jaderném reaktoru by dnes činily asi 1 500 miliard korun.

Země jako Německo, Švýcarsko nebo Rakousko odpovědnost provozovatelů neomezují. Švédsko v rámci diskuze o prodloužení životnosti stávajících reaktorů zvýšilo limit na 356 milionů EUR. Velká Británie uvažuje o sedminásobném navýšení omezené odpovědnosti v rámci debaty o výstavbě nových reaktorů (na 1,2 miliardy eur, tedy přibližně 29 miliard korun). Mezinárodní smlouva, tzv. Pařížská konvence o pojištění zákonné odpovědnosti v oblasti jaderné energetiky revidovaná v roce 2004, pod jejíž režim spadají země západní Evropy, požaduje minimální limit odpovědnosti na úrovni 700 milionů eur, tj. cca 17 miliard korun.

Díky zákonnému omezení odpovědnosti za škodu tak ČEZ platí ročně za obě své jaderné elektrárny jen 37,5 milionu korun pojistného oproti 230 milionům, kterými platí za pojištění majetkových rizik v Dukovanech a v Temelíně. Kdyby v Temelíně došlo k havárii, ČEZ pak dostane od pojišťoven 35 miliard korun za poškozené zařízení, zatímco všichni ostatní postižení obdrží podle současných pravidel dohromady nanejvýš osm miliard.

Podle tiskové zprávy Calla a Hnutí DUHA Edvard Sequens

Energetická revoluce v Česku bude muset přijít zdola

Požadavek na maximální využívání energie větru, vody, slunce či biomasy je jedním z klíčových bodů energetické politiky Evropské unie. Česká republika se při podpisu Smlouvy o přistoupení k ní dohodla na splnění národního indikativního cíle - podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé domácí spotřebě v roce 2010 ve výši 8 %. Vzhledem k relativně pozdnímu zavedení zákona 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, vypadalo toto číslo jako velmi vysoká meta. Nakonec jsme ji ale těsně překročili, byť ke splnění pomohla vysoká výroba ve vodních elektrárnách díky abnormálně vodnatému roku 2010. Ukázalo se zároveň, že výše zmíněný zákon je dobrým a fungujícím nástrojem podpory čistých zdrojů elektřiny.

Bude ho potřeba i do dalších let ke splnění tentokrát již závazného cíle z evropské směrnice č. 2009/28/ES, která nám nařizuje pokrývat v roce 2020 alespoň 13 % konečné spotřeby energie z obnovitelných zdrojů. S takto nízkým plánovaným podílem patříme mezi nejhorší země evropské sedmadvacítky, ale přesto se řadě českých politiků a úředníků zdá jako obrovsky ambiciózní. Unie takto naplňuje svoji strategii Evropa 2020 – snížit do tohoto roku emise skleníkových plynů o 20 %, zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na 20 % a dosáhnou cíle 20% zlepšení energetické účinnosti. V horizontu poloviny století pak chce mít své emise skleníkových plynů nižší o 80 až 95 %.

Proč vlastně věnujeme tolik prostoru jakýmsi politickým strategiím a plánům Evropy? V české realitě propojených zájmů velkých energetických korporací s politiky je to bohužel zejména tento vnější tlak, který pohání kupředu strukturální přeměnu naší energetiky. Ta by přitom měla být v bytostném zájmu nás samých, pokud chceme profitovat ze skutečně bezpečných a čistých způsobů získávání energie. K tomu nás pokračující drancování uhelných či uranových zásob, vysoké emise skleníkových plynů a orientace na koncepčně zastaralé a rizikové jaderné technologie rozhodně dovést nemohou.

Aktuálně to vypadá, že slibný nástup obnovitelných zdrojů dostává v České republice ránu za ranou. Velkým rozčarováním skončily dotace pro sluneční ohřev, biomasové kotle a tepelná čerpadla ze Zelené úsporám. Nezvládnutá vládní regulace fotovoltaiky skončila jejím takřka úplným „zaříznutím“ na řadu let a arbitráže firem za zpětné zdanění budou ještě dlouho plnit stránky novin a možná i vyprazdňovat státní pokladnu. Kampaň vůči solární elektřině i ze strany politiků vážně poškodila obraz těchto zdrojů v očích veřejnosti. Kartel provozovatelů distribučních a přenosových firem ČESRES svévolně již v únoru 2010 zastavil vydávání povolení k připojení obnovitelných zdrojů do sítě včetně malých vodních elektráren nebo malých střešních

solárních panelů. Tento tzv. stop stav je neustále prodlužován, naposledy do září 2011. Do Bruselu pak česká vláda poslala takovou podobu Národního akčního plánu, která ze závazku dělá maximální cíl, z příležitosti povinnost a jež navíc už předem počítá, že nebude naplněn.

A to díky konkrétním legislativním změnám. Projednávána je novela energetického zákona, která pošle všechny zdroje nad 1 MW výkonu, tedy například všechny větrné elektrárny před úředníka ministerstva průmyslu a ten bez nároku na odvolání ukáže palcem nahoru či dolů (říká se tomu státní autorizace). Elektrárny nad 100 kW výkonu zase mají být povinně vybaveny dispečerským řízením, které umožní v případě přebytkové bilance bez náhrady odpojovat sluneční či větrné elektrárny namísto uhelných či jaderných. Vše pak završí chystaný zákon o podporovaných zdrojích energie, který rozbije dnešní fungující mechanismy a řadou překážek a podmínek velmi ztíží dalším případným investorům cestu k využívání zdrojů obnovitelných. Na druhou stranu se nepočítá s koncepční podporou využití tepla z obnovitelných zdrojů.

Přes veškerou nepřízeň z vládní úrovně, anebo možná spíše díky ní, dává naději na změnu odhodlání starostů v jednotlivých obcích a aktivních jedinců. Koncept energeticky samostatných obcí a regionů, které maximálně využijí místně dostupných obnovitelných zdrojů pro své občany je o dlouhodobém pohledu na ceny paliv, o důrazu na energetickou bezpečnost a také ochranu životního prostředí. K tomu mohou použít celou řadu již vyzkoušených nástrojů tak, jak je představuje například Evropská liga obnovitelné energie (viz: <http://www.res-league.eu/cs/>).

Edvard Sequens, psáno pro Ligu ekologických alternativ

Obnovitelné zdroje v ČR předstihly černé uhlí

V únoru letošního roku dosáhly obnovitelné zdroje energie v ČR svého prvního historického milníku. V tomto měsíci poprvé vyrobily více elektrické energie, než jaká byla produkce elektřiny z černého uhlí, jednoho z "klasických" konvenčních zdrojů energie. Černé uhlí patří mezi základní pilíře výroby elektrické energie v regionu střední a východní Evropy a v některých rozvojových ekonomikách. Ekologicky šetrný zemní plyn, který je využíván především v západní Evropě, předstihly obnovitelné zdroje v ČR dnes již téměř pětinasobně.

Celková měsíční hodnota výroby elektřiny z černého uhlí dosáhla 566 GWh. Obnovitelné zdroje energie pak vykázaly celkově téměř 588 GWh. Desetiprocentní podíl z toho představuje výroba elektřiny z bioplynu.

„Další významnou metou, která čeká na překonání, je energie z jádra,“ říká Jan Štambaský, člen představenstva Evropské bioplynové asociace. „Dnes totiž obnovitelné zdroje dosahují již na 20 % její produkce.“

Tisková zpráva České bioplynové asociace

Kocourek s pokusem o prolomení limitů u vlády neuspěl

Pokus ministra průmyslu a obchodu Kocourka získat pozhřebání k tomu, aby v přípravě Státní energetické koncepce mohl počítat s uhlím za tzv. limity těžby, nevyšel. Vláda mu dnes uložila, aby do konce roku předložil vládě návrh aktualizace koncepce, který bude v souladu s programovým prohlášením vlády, „které zůstává v nezměněné podobě“. Podle něj se přitom vláda „zasadí o zachování územních limitů těžby hnědého uhlí a jejich legislativní zajištění“, tedy „povýšení“ na úroveň zákona. Ekologické organizace se nicméně obávají, že ministr Kocourek nebude dnešní usnesení vlády respektovat a nadále se bude pokoušet prolomení limitů těžby prosadit.

Je důležité připomenout, že smyslem limitů těžby není „jen“ chránit vlastníky pozemků a nemovitostí, nýbrž i lidská sídla, zdraví obyvatel, přírodu a krajinu. Limity kromě obou bouráním ohrožených obcí chrání mj. i 27tisícový Litvínov, a to před osudem horším, než má Ostrava. Stát má předně odpovědnost za ochranu svých občanů, a nesmí se jí zbavit a jednoduše ji přehodit na vlastníky. Limity nechrání jen domovy lidí v severních Čechách a cenné přírodní lokality, ale i globální klima – spálením uhlí za limity by vzniklo neuvěřitelných 1,3 miliard tun oxidu uhličitého.

Podle materiálů, které již z Kocourkovy dílny unikly, je zřejmé, že limity těžby nejsou ani zdaleka jediným problémem jeho koncepce. Na rozdíl od obdobných dokumentů Evropské komise, nebo jiných členských zemí EU počítá státní energetická koncepce například jen s velmi malým podílem obnovitelných zdrojů energie, sází extenzivně na klasické uhelné a jaderné zdroje a uvažuje i o obnovení těžby uranu. Celkově zatím koncepce vypadá spíše jako projekt z minulého století: ignoruje moderní technologie i trendy a odsuzuje Česko do role zaostávající země zahleděné do minulosti a zahalené uhelným prachem.

Podle společné tiskové zprávy Cally, Hnutí DUHA, Greenpeace, Ekologického právního servisu a Zeleného kruhu Edvard Sequens

Calla obnovila tři hnízdní stěny pro břehule

V dubnu Calla obnovila hnízdní stěny pro břehule ve třech jihočeských pískovnách. Obnova stěn s pomocí těžké techniky proběhla letos v pískovnách Třebeč, Nakolice a Lžín. Pískovny pro zásah byly vybrány podle stavu stěny a velikosti hnízdní kolonie v minulých letech. Všechny zásahy byly prováděny s ohledem na výskyt dalších ohrožených druhů, které v pískovnách nacházejí útočiště.

Letos poprvé jsme kromě grantových prostředků (tentokrát ze Státního fondu životního prostředí ČR) mohli využít i peníze dárců z našeho projektu „Adoptujte břehuli!“. Obnovu stěn pro břehule a další ohrožené živočichy je třeba provádět opakovaně a dlouhodobě. Proto musíme všem dárcům velmi poděkovat. Jakoukoli pomoc a podporu našich aktivit uvítáme i do budoucna.

V době, kdy čtete toto číslo Dáblíka, začínají už břehule dost možná hrabat nory. V některém z dalších čísel vás budeme informovat, kolik se jich vrátilo z dlouhé cesty do „našich“ pískoven.

Jiří Řehounek

Poznej a chraň motolice!

Při aktivitách na ochranu břehulí objevujeme stále nové a nové poznatky z jejich života. V poslední době se zaměřujeme i na výzkum živočichů, kteří s nimi sdílejí stejný biotop, tedy těžené i opuštěné pískovny a především jejich hnízdní stěny. Tak jsme i v Dáblíku psali chování břehulí při hnízdění, ptáčích hnízdicích ve starých břehulích norách nebo významu péče o hnízdní stěny pro blanokřídlý hmyz.

Novým příspěvkem do portfolia druhů využívajících kolonie břehulí se vloni stal také objev zajímavého druhu motolice (parazitického živočicha z kmene ploštěnců) v pískovně u Záblatí na Třeboňsku. Jedná se o druh *Collyriclum faba* (český název nemá). Obývá charakteristické kožní cysty na povrchu těla drobných pěvců, kteří jsou jeho konečnými hostiteli. Mezhospitel dosud není znám. Zajímavostí záblatského nálezu je hned několik. Jedná se o první nález tohoto cizopasníka na břehuli říční, první nález na evropských vlaštovkovitých a patrně i první doložený výskyt v Jihočeském kraji.

Na objevu zveřejněném v březnu v prestižním časopise *Parasitology Research* se kromě našeho dlouholetého spolupracovníka Petra Heneberga z 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze podíleli také další čeští a zahraniční vědci – parazitolog Ivan Literák z brněnské Veterinární a farmaceutické univerzity a ornitologové z Maďarska a Polska, kteří souběžně zjistili výskyt stejného druhu u vlaštovek a břehulí na území dalších středoevropských států.

Málokdo si uvědomuje, že podstatná část druhové rozmanitosti života kolem nás (opět to módní slovo „biodiverzita“) je tvořena parazity. Pokud chráníme jakýkoli ohrožený druh, chráníme zároveň s ním i mnoho dalších, méně nápadných organismů, a to včetně jeho cizopasníků. Mnoho parazitů je navíc velmi specializovaných, takže vyhubení některého hostitelského druhu může znamenat i jejich zánik.

Možná někoho při čtení tohoto příspěvku napadlo, proč vlastně při péči o hnízdiště břehulí strháváme staré nory, abychom snížili množství parazitů ve stěně. Není to zbytečné, když jsou cizopasníci také součástí biodiverzity? Neměli bychom tedy vedle břehulí chránit také jejich motolice a klíšťata? Osobně si myslím, že volíme správný postup. Při ponechání stěn bez úprav by hrozilo jejich tvrdnutí a sesouvání, takže by v nich břehule stejně přestaly hnízdit. Stržením stěny navíc simulujeme přírodní procesy. Na původních hnízdištích v březích řek totiž staré nory i s parazity strhávala velká voda. Břehulím parazitům prokazujeme největší službu už jen tím, že jsme v posledních letech zastavili pokles jejich hostitelského druhu v Jihočeském kraji.

Jiří Řehounek & Petr Heneberg

Prosba o milost

V těchto dnech jste četli zprávu, že je ohrožena památná rezervace stepní flóry u Mohelna na Moravě; kdosi tam už začal lámat kámen a tím ničit substrát jedinečného ostrůvku vegetačního, který je středoevropským unikátem pro radost učenců - a snad i pro radost nás všech, kdo máme rádi přírodu. Náhodou v téže době se proslechlo, že je stejně ohroženo překrásné a botanicky vzácné údolíčko radotínské hnedle u Prahy; parcelovat na stavby se to nedá, ale zas někdo podnikavý tam chce lámat kámen a zničit jeden z nejkrásnějších kousků chudého pražského okolí. Nemyslete si, že se po záchraně těchto a mnoha jiných drahocenných koutů křičí teprve v poslední chvíli; už po léta posílají botanikové a přátelé přírody petici za peticí na takzvaná příslušná místa; jenže ta příslušná místa jsou nějaké šuple v nějakém ouřadě. Kdyby se tak lajdácky, s tak urážlivou netečností vyřizovala kterákoliv žádost za udělení výčepní koncese nebo o státní podporu nějaké vykradené bance, byly by z toho intervence poslanců nebo křik v parlamentě; ale protože tady jde *jenom* o kulturní hodnoty, nejeví příslušná místa ani známky toho, že by chtěla hnout prstem a zamezit neodčinitelné vandalství. Prosím, nečinme za to odpovědným *jenom* to příslušné úřední šuple; úřední šuplata se hýbají podle toho, jaký zájem vane od takzvaných rozhodujících činitelů, kteří zase chytají větérek zájmu od politických klubů a tak dále; zkrátka, je nesmírně těžko najít instanci, která by opravdu cítila odpovědnost za tyto hodnoty a které bychom mohli předestřít prosbu o milost. Neboť vskutku

nejde o to, aby se přinesla nějaká oběť, která by stála za řeč, nýbrž aby se poskytla milost, akt přízně a ohledu. Prosíme neznámé odpovědné činitele o milost pro přírodu naší vlasti.

Je to zvláštní: máme státní hymnu, která s důrazem trochu naivním, ale něžným opěvuje tento zemský ráj, kde hučí bory po skalínách, voda šumí po lučinách, v sadě skví se jara květ, - snad každý z nás trochu zjihne, když tato slova slyší; ale vždyť je to přímo výsměch naší státní hymně, když necháme devastovat bory, vylámat skaliny a vyplenit květ vzácný jako zlaté kapradí, květ unikátních přírodních rezervací! Vždyť to je, jako bychom balili buřty do listů Vyšehradského kodexu nebo dláždili ulice kameny vylámanými z baziliky sv. Jiří! Přírodní historie našich krajín je stejně památná jako kterákoliv velká památka historická; před dějinami národa byly tu dějiny geologických a geobotanických period; před vši slávou lidskou byla tu sláva sil přírodních. Ochrana vzácných přírodních památek není otázka sentimentality, nýbrž povinné úcty; tyto památky, ať je to prastarý strom, předvěký porost nebo vzácný geologický útvar, nám představují něco ctihodnějšího než podnikatelský zájem pana Petra nebo Capla. Tato povinná úcta došla už ve všech skoro civilizovaných státech výrazu zákonné ochrany; my jsme ve vzdělaném světě po té stránce nejzaostalejší, - tahle ostuda nám mohla být už dávno ušetřena. Ale nemůžeme-li se dovolávat povinností, dovolávejme se aspoň milosti. Udělte milost ohroženým přírodním památkám! Nebude vás to stát zdaleka tolik peněz jako nějaká subvence, po které za pár let nezůstane ani vděčná vzpomínka; a přitom se pro osvětenější doby, které si toho budou vážit, zachová několik posledních listů přírodní kroniky naší země, listů nesoucích původní rukopis boží: takto, z těchto sil telurických a klimatických byla hnětena a osazena země, jež je vám dána, abyste ji chránili.

Karel Čapek, *Literární noviny*, 2.12.1928

Torza jsou krásná III.: Očima Terezy Kušnírové

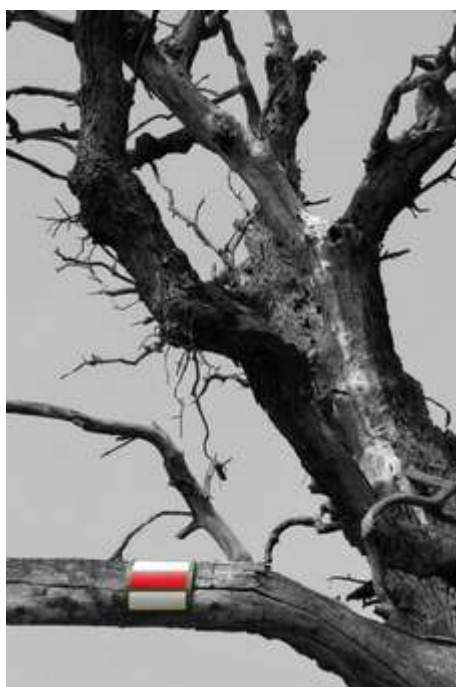
Už dvakrát jste se letos v Ďáblíku mohli setkat s nejlepšími fotografiemi z naší fotosoutěže „Torza jsou krásná!“, jejímž cílem bylo upozornit nejen na biologický význam starých stromů a mrtvého dřeva, ale i na jejich estetické kvality. Do konce roku vám v nepravidelném seriálu představíme ještě další snímky, které se líbily porotcům, ale do užšího výběru se nedostaly. Nejprve ale dáme slovo osobě, která zná fotografie nejlépe ze všech. Tereza Kušnírová byla administrátorkou soutěže. Stahovala fotky vložené webovým rozhraním a chystala podklady pro rozhodování poroty. Shodou okolností (nebo záměrně?) nakonec vybrala samé černobílé.

Jiří Řehounek

Eva Stanovská - Nad krajinou Broumovských skal

Alina Veverková-Co dokáže jeden tesařík...

Jan Bubák - Strom z filmu Osada havranů

Roman Hradecký - Roháč obecný

Lenka Matoušková

Dočkají se hrušně v Hůrkách vyhlášení za památné?

O snaze Cally vyhlásit starobylé hrušně v Hůrkách u Lišova za památné jsme už čtenáře Ďáblíku informovali. Calla se snaží přes rok a zdaleka ne jako první iniciátor. Jenže v Lišově, který je věcně příslušný, se nikomu do vyhlásování nechce. Proč, to je záhadou, jelikož ani vlastníci hrušni se zvláštní ochrany jejich stromů nebojí, jak tomu obvykle bývá. Když nám po dlouhé době z Lišova neodepsali tak ani onak, podala Calla ještě vloni podnět ke kraji. Krajský úřad pak nařídil úřadu odpovědět a my tedy následně dostali oznámení o tom, že úřad sice přistoupil k zahájení řízení, že však teprve shromažďuje podklady pro

rozhodnutí a že nám dá vědět. To bylo v létě loňského roku. Od té doby se nedělo nic a proto jsme po domluvě s odborem ochrany životního prostředí Magistrátu Českých Budějovic podali další podnět ke kraji s tím, že Magistrát je ochotný věc převzít a rozhodnout. Čekáme tedy, jak se k podnětu kraj postaví tentokrát. V Lišově se mezitím raději věnují masivnímu kácení, tomu poslednímu podlela alej u Levína. Věc řeší ČIŽP.

Lišovský úřad ale není jediným, kde památné stromy vyhláší neradi. Nedávno sám vlastník památné hrušně v Otěvěku (finalistky ankety Strom roku 2009) požádal o vyhlášení, byl však odmítnut s tím, že památných stromů je na Trhosvinensku dost a hrušeň je navíc moc blízko

drátů nízkého napětí. Takže smůla. K čemu potom ale odbory životního prostředí v některých obcích vlastně jsou? Zřejmě jen k povolování kácení. To si ovšem poněkud pletou, k čemu byly zřízeny.

Pavla Matějková

MALÝ OPRAVNÍK BIOLOGICKÝCH OMYLŮ

Škodlivý jako chroust

Chroust obecný, zvaný též babka, bývá dosud často označován za strašlivého škůdce našich lesů. Pomiňme na chvíli fakt, že většina obyvatelstva tento druh od jeho příbuzných nedokáže rozpoznat, a prozkoumejme podstatu tvrzení.

„Jest všeobecně známo, že v květnu chrousti ve dne drží se na stromech, jejichž listím a květy se živí, na večer pak, bzučíce, poletují. Samičky zalézají 5 – 7 cm hluboko do země a snášejí asi 70 vajíček na několik hromádek po 12 – 30, načež hynou. Za 4 – 6 neděl líhnou se larvy, které až do konce září ožírají jemné kořínky travin... když uplynula plná tři léta od jejich zrodu, dospívají a sestupují hlouběji do země. Tu jsou ponravy neboli kundráti, asi 4 cm dlouhé, těla válcovitého, do oblouku zahnutého a na konci vakovitě zduřelého a napříč svraskalého, barvy zažloutle bílé, na hlavě a na nohách červenavě hnědé. Pak mění se v kukly, z nichž asi po 2 měsících vyvívají se dospělí brouci, který opouští, když dokonale utvrdl, na večer rodnou půdu,“ psal v roce 1933 Jan Obenberger v Jandově Velkém ilustrovaném přírodopise všech tří říší.

Tehdy snad nemohlo být banálnějšího popisu obecně známého děje. Chrousti byli všeobecně známi a platili za nejhorší vyvrhele. A nutno podotknout, že do značné míry oprávněně, protože skutečně působili značné škody. Larvy ožíraly kořeny bylin i dřevin, dospělí brouci působili často holožírny na stromech. Literatura z minulého století se hemží popisy, kterak proti chroustům co nejúčinněji bojovat, spaření chrousti se ve velkém podávali jako potrava slepicím.

Špatná pověst chroustů přežila až do dnešních dnů, chrousti samotní ale přežívají hůř. Dnes už těžko vystopujeme nějaký zlomový okamžik, jisté však je, že chrousti padli za oběť změnám v zemědělském a lesnickém hospodaření. Některé druhy byly z přírody odsunuty do červeného seznamu, jiné ještě prozatím ne, ale masově se vyskytnou už jen občas a lokálně.

Když se někoho dnes ptám, kdy viděl naposledy chrousty, bzučíce, poletovat, obvykle bez rozmýšlení vyhrkne, že letos na jaře. Po zevrubném popisu pozorovaného tvora však obvykle dojdeme k závěru, že se jednalo o dosud hojného chroustka letního. Proto se přimlouvám, aby již byli chrousti konečně rehabilitováni. Aby zmínky o jejich strašlivé škodlivosti byly z učebnic i populárně naučné literatury vyškrtuty jednou provždy.

Jiří Řehounek

Impérium vrací úder

Díky snahám mnoha vědců, ochránců přírody, úředníků, těžařů i neziskovek se v poslední době alespoň trochu zlepšuje způsob, jakým jsou rekultivovány těžební prostory. Na mnoha místech se daří prosazovat ekologickou obnovu do praxe, vysvětlovat veřejnosti její ekologické i ekonomické přínosy a dostávat ji do koncepčních dokumentů. Tak třeba jeden z úkolů Státního programu ochrany přírody a krajiny doslova zní: „Při rekultivacích území dotčených těžbou nerostných surovin začleňovat přírodě blízké prvky a plochy pro vývoj samovolnou sukcesí, vytvořit metodické podklady pro tyto účely“. Sami těžaři pořádají už několik let soutěž Zelený most, která vyzdvihuje projekty přírodě blízkých rekultivací.

Dosud neotřesitelná pozice rekultivátorů staré školy se zdá být poněkud nahlodána. Prosazují technicistně pojaté rekultivace zemědělského a lesnického typu (někdy dokonce s využitím nepůvodních druhů dřevin) a na ekologickou sukcesi se dívají skrz prsty, případně tvrdí, že jako rekultivační postup prostě nefunguje. Ukázkovým příkladem textu obhajujícího staré rekultivační pořádky může být třeba článek Konstantina Dimitrovského a jeho kolegů z České zemědělské univerzity, který nedávno vyšel v časopisu Hnědé uhlí. Ve svých čtenářích se snaží vzbudit dojem, že ekologická sukcese je škodlivým procesem, zatímco dosavadní pojetí rekultivací v Mostecké pánvi je jedinou možností, jak pomoci zdevastované krajině. Na závěr je připojen obsáhlý seznam literatury, ve kterém pan Dimitrovský ovšem odkazuje obvykle na svoje vlastní práce.

Zmíněný článek jsem si však vybral pro komentář ještě kvůli něčemu jinému. Je totiž pozoruhodný tím, jak si jeho autor ve vědecky se tvářícím textu vyřizuje účty se svými názorovými oponenty. Dokonce i jmenovitě s Karlem Prachem a Robertem Tropkem z Jihočeské univerzity. S trochou nadsázky napsáno, vykresluje je jako nebezpečné šílence, kteří se chtějí jen zviditelnit, pročež prosazují nefunkční rekultivační postupy. Argumentační deficit je v tomto případě nahrazen bojovnou rétorikou a pořádnou porcí sebejistoty.

Popravdě řečeno nemusíte být zrovna vědci, abyste zjistili, že opuštěné výsypky, kamenolomy nebo pískovny jsou přírodovědně zajímavými místy, kde se příroda obnovuje i bez lidského dohledu. Potvrzuje to terénní zkušenost řady přírodovědců stejně jako prostý pohled laika na tuto „novou divočinu“. Přesto dnes můžeme nabídnout i řadu odborných článků, které potvrzují, že ekologická obnova funguje a postaru prováděné rekultivace likvidují biodiverzitu včetně ohrožených druhů. Nevycházejí v časopise Hnědé uhlí, ale v prestižních impaktovaných periodících, jako jsou Restoration ecology, Landscape research nebo Journal of vegetation science.

Kolegům Prachovi a Tropkovi je proto třeba k hodnocení z Hnědé uhlí jediné pogratulovat. Svou práci zjevně šlápli rekultivační loby na kuří oko. Odhalili, že král je nahý. I když se zatím snaží tvářit jako Darth Vader.

Jiří Řehounek

PS: Na dvou fotografiích Karla Pracha si můžete porovnat rekultivaci Radovesické výsypky spontánní sukcesí a technicistním způsobem. A schválně hádejte která je která. Můžete třikrát. ©

Ředitel národního parku Šumava: zákon jsem já

Ředitel národního parku na Šumavě začal používat chemii, ačkoliv k tomu nemá udělené povolení. Postřiky jedovatými pesticidy jsou totiž v národních parcích přísně zakázány. Rozmístění stovek otrávených tzv. lapáků a trojnožek podél lesních cest zjistily hlídky Hnutí DUHA. Ekologická organizace podala okamžitě podnět k vyšetřování České inspekci životního prostředí.

Ředitel Jan Stráský usiluje o to, aby získal speciální výjimku, která mu umožní v parku nedodržovat zákon a použít pesticidy. Státní správa opakovaně řeší jeho žádost a letos již podruhé zahájila správní řízení, jehož je Hnutí DUHA účastníkem. Zatím však výjimka udělena nebyla. Ředitel tedy evidentně vážně a vědomě porušil zákon o ochraně přírody a krajiny.

Chemický postřik nezabije pouze kůrovce, ale veškerý hmyz, který s ním přijde do kontaktu. Oběti se vždy stanou ve významném množství i druhy, které kůrovce požírají. Proniknou-li pesticidy do vody, okamžitě zabíjejí všechny vodní organismy včetně například žab nebo čolků. Bylo prokázáno, že v místech aplikace těchto látek dochází ke zvýšenému úhynu mláďat hmyzožravých ptáků, kteří otrávený hmyz sezobají. Studie ve Španělsku zjistila, že při použití 75 gramů na hektar činila úmrtnost mláďat sýkory modřinky více než 80 %; při ultranízké dávce 3,75 gramu na hektar to bylo 29 %. Přitom tam, kde pesticidy nepoužívali, umíralo pouze 7 % mláďat.

Hnutí DUHA odhalilo otrávené lapáky také v části parku, která je ponechána divoké přírodě. To se dosud nestalo za žádného z předchozích ředitelů. Navzdory tomu, že jsou známy jako prudce jedovaté pro vodní živočichy, zjistily hlídky pesticidem nastříkané trojnožky i v oblasti nejcennějších mokřadů Modravských slatí, například pouhých 50 metrů od rašeliniště. Jiné byly umístěné v tůňkách s obojživelníky. V řadě dalších lokalit jsou chemicky postřikované kmeny u příkopů podél lesních cest, kdy zvláště při deštích hrozí, že se budou jedy vymývat a dostávat i do potoků.

Mezinárodní standardy zdravého lesního hospodaření FSC (Forest Stewardship Council) řadí cypermethrin mezi vysoce rizikové látky a jeho používání vylučují dokonce i hospodářských lesích. Je to podmínkou k získání certifikátu FSC.

Chemický nástřik přitom není pro odchyt kůrovců do tzv. lapáků vůbec nezbytný. Obvykle se lapáky chemicky neošetřují a po zavrtání kůrovců se jednoduše odvezou z lesa. Správa parku si použitím insekticidů pouze usnadňuje práci.

Podle tiskových zpráv Hnutí DUHA Edvard Sequens

Nový ředitel chce na Šumavě hubit žlut'ásky!

Redakci Ďáblíku se podařilo získat přibližně dva roky starý materiál, který je tak výbušný (pochopitelně v přeneseném slova smyslu), že ho ani nemůžeme zveřejnit v plném znění. Přesné okolnosti získání plánu musíme utajit, máme ho totiž od jedné nejmenované Veverky. Jedná se o tajný plán, za kterým nestojí nikdo jiný než jistý PhDr. Jan Stráský, předseda KČT a čelný člen důchodcovské iniciativy „Věříme kmotrům, ne vědcům!!?!...!“.

Z tajného plánu vyplývá, že jeho autor nezamýšlí nic menšího než ovládnout státní správu ochrany přírody v žoldu turistického průmyslu. Turistický potenciál národních parků a chráněných krajinných oblastí totiž zůstává dosud z větší části ležet ladem. Kromě podpory cestovních ruchů pisatel plánu navrhuje zavádět také další, doplňkové formy ekonomického rozvoje chráněných území, např. distribuci zlevněných biocidních preparátů, dražbu státních pozemků na svažitých pozemcích I. zón národních parků, prodej léčivých bylin (rosnatka anglická, vachta trojlistá), koncese na sběr borůvek s pomocí hřebenu, lov perel v Teplé Vltavě aj.

Poměrně kontroverzní pasáží je povolení regulovaného odstřelu škodlivého rysa ostrovida a ještě škodlivějších rysích hlídek Hnutí DUHA na území všech velkoplošných chráněných území v ČR. Autor plánu sám se však raději v tomto případě jistí dovětkem, že „nejprve bude nutné získat příslušné výjimky z české

legislativy, která dosud tato nezbytná opatření zapovídá.“

Zvláštní pozornost věnuje materiál eliminaci populace žluťácka borůvkového, jehož housenky (údajně zcela v rozporu se svým jménem) ve velkém požírají porosty vložyně bahenní. Ta sice ohrožena není, ale mohla by být. Autor proto, podpořen názorem několika světoznámých (hlavně na Sušicku) historiků lesního hospodaření, navrhuje použití přísně selektivních insekticidů a kácení napadených porostů vložyně i v 1. zónách a na rašeliništích.

Text tajného plánu dále pokračuje popisem kroků, které hodlá pan Stráský pro uskutečnění svého plánu podniknout. Nejúčinnější podle něj bude, pokud se mu podaří infiltrovat přímo do struktur státní ochrany přírody, nejlépe na nějaké vedoucí pozici. Ideálně jako ředitel některého národního parku.

Redakce Ďáblíku postoupila tajný plán ihned po jeho získání kancelářím Hradu a Strakovy akademie.

Pro Stráského plán okamžitě vyjádřil pochopení spodní vicesekretář Petr Hájek. Jak uvedl ve svém prohlášení: „Bezpochyby neexistuje žádný alespoň trochu soudný člověk, který by tvrdil, že pesticidy nebo holoseče škodí přírodě. Klidně je začneme aplikovat i v zahradách našeho Hradu.“ Jeho nadřízený později vydal lakonické prohlášení, že to Hájek „poněkud přehnal“ a nemáme ho brát vážně.

Reakce premiéra Petra Nečase na sebe také nenechala dlouho čekat. Dnes odpoledne svolal tiskovou konferenci, na které mimo jiné prohlásil: „Je naprosto nepřijatelné, aby spolek KČT takovým způsobem ovládal ochranu přírody! Naše strana a vláda takové praktiky rozhodně odsuzuje! Nastal čas deKČTizace státní správy ochrany přírody!“

O dalším vývoji celé kauzy Vás informovat nebudeme, protože zcela jistě vyšumí do ztracena

Jiří Řehounek

o o o o o o o o o o o o o o o o ZELENÉ PERLY ZA ROK 2011 o o o o o o o o o o o o o o o o

Přišel ten čas a dění ve veřejném prostoru nám začíná nabízet výroky, které budou mít šanci utkat se v celostátní soutěži Zelená perla příštího ročníku 2011. Budeme rádi, pokud nám i Vy pomůžete s nominacemi a citacemi, které Vás zaujmou. Posílejte je na adresu redakce.

Edvard Sequens

„Informační centra budou pro školy asi nejzajímavější. Radost z nich však nemám. Ekologové totiž v těchto infocentrech vyučují jen zelenou ideologii.“

Jan Stráský, ředitel Národního parku Šumava takto ocenil své podřízené v článku „Konec kůrovcového experimentu na Šumavě?“, Učitelství, číslo 16, ročník 2011

Výsledky ankety „Ropák 2010“

Celkem 100 členů nezávislé Komise ze 114 rozhodlo o vítězi 19. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 16. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, filozof Erazim Kohák, písničkář Pepa Nos, teatrolog Vladimír Just a další.

Titul Ropák 2010 získal

1) **Mgr. Pavel Drobil, ministr životního prostředí a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) – Česká republika (411 bodů)**

- za plán oslabit pravomoce a význam Ministerstva životního prostředí při ochraně přírody, krajiny, životního prostředí a přírodních zdrojů ve prospěch „silových“ ministerstev (průmyslu, dopravy, zemědělství a místního rozvoje) tak, aby ekologická legislativa a aktivní účast veřejnosti při rozhodování nemohly efektivně ovlivňovat různé záměry,

- za **podporu vyloučení účasti veřejnosti ze stavebních řízení** pro záměry mající vliv na přírodu a životní prostředí při novelizaci stavebního zákona, čímž dojde ke zrušení veřejné kontroly rozhodování úředníků a možnosti ovlivnit průběh výstavby záměru i jeho konečnou konkrétní podobu,
- za **pasivitu schválit novou** vyhlášku o kácení mimolesních dřevin, která by omezila masivní kácení menších stromů, zejména ovocných nacházejících se i jako aleje podél silnic, bez povolení, bez uložení náhradní výsadby a bez účasti veřejnosti,
- za plán **přesunout miliardy korun z Operačního programu životní prostředí na některé části nových dálnic a silnic** jako jsou ekodukty, protihluková opatření apod., ačkoliv jde o povinné eliminační a kompenzační opatření stavebníka, které by neměly být hrazeny z tohoto programu,
- za **úvahy porušit princip bezzásahovosti v I. zónách Národního parku Šumava** při řešení kůrovcové kalamity,
- za **podporu výstavby nových spaloven v ČR v neprospěch sběru, třídění a recyklace odpadů**, zejména biologicky rozložitelných, jejichž sběr není masivně zajištěn, a přestože je míra recyklace odpadů v ČR jen 20 %, takže bude nadále existovat tlak na těžbu surovin či kácení stromů, výrobu a dovoz přírodních zdrojů, přičemž celková bilance výroby energie pro tuto činnost je vyšší, než získaná pouhým spalováním,
- za snahu **snížit přísnost České inspekce životního prostředí při udělování pokut** znečišťovatelům životního prostředí a poškozovatelům přírody a více využívat domluvy a jiných „nápravných“ opatření,
- za **návrh zařadit výrobu elektrické energie z jaderných elektráren mezi obnovitelné zdroje energie** s odůvodněním, že jedině tak může ČR splnit podíl 20 % z těchto zdrojů do roku 2020, takže nemusí už činit jiná opatření na úsporu energie, zvyšování energetické účinnosti a využívání skutečných obnovitelných zdrojů energie, tj. větru, slunce, vody, tepla země a biomasy.

2) MUDr. Michael Vít, Ph. D., hlavní hygienik ČR a náměstek ministra zdravotnictví – Česká republika (200 bodů)

- za návrh a prosazování nového nařízení vlády o zvýšení limitů hluku z dopravy ve venkovním prostoru ve dne ze 60 dB o 5 dB a v noci z 50 dB o 5-10 dB, což má umožnit snazší výstavbu nových dálnic a silnic a úsporu peněz za nerealizovaná protihluková opatření podél těchto komunikací a prodloužení nyní nadlimitně hlučné dopravy na současných, ačkoliv Světová zdravotnická organizace (WHO) upozorňuje, že hluk z dopravy nad 60 dB znamená významné zvýšení zdravotních rizik (hlukem nad tímto limitem je v ČR již postiženo více než milión osob), a ačkoliv stávající limity jsou obvyklé ve většině zemí Evropské unie,
- za pasivitu při ochraně zdraví dětí a životního prostředí před působením bisfenolu A vydat z důvodu předběžné opatřnosti zákaz výroby a používání kojeneckých lahví s touto látkou, u níž je prokázáno, že narušuje hormonální systém především na pohlavních orgánech, přičemž Kanada, několik států USA, Francie a Dánsko již tak dávno učinily a v listopadu 2010 rovněž i Evropská komise, která od března 2011 zakázala výrobu těchto lahví a od června 2011 jejich výrobu a dovoz.

3) Mgr. Jiří Zimola, hejtman Jihočeského kraje (ČSSD) – Jihočeský kraj (197 bodů)

- za prosazování Zásad územního rozvoje Jihočeského kraje s řadou sporných záměrů jako je výstavba lanovky pro lyžaře z Klápy na vrch Hraničnický přes I. a II. zónu Národního parku Šumava, ačkoliv hrozí riziko rozvrácení vzácných ekosystémů, a rozšíření silnice z Nové Pece na Zadní Zvonkovou, čímž se zvýší množství automobilů na úkor chodců a cyklistů a dojde k ovlivnění migračního koridorů velkých savců, přitom by se mohlo zvážit rozšíření stávající příjezdové silnice a zavedení ekobusů, a dále nového golfového hřiště v obci Stožec, lyžařského areálu na Špičáku nebo sjezdovky na Boubíně, ačkoliv téměř tři čtvrtiny Jihočechů dává v parku přednost ochraně přírody před takovými škodlivými projekty,
- za podporu kácení kůrovcem napadených stromů v I. zónách Národního parku Šumava, ačkoliv nejde o hospodářské lesy a cílem je zachování přírodních procesů.

4) Pavel Tykač, spolumajitel Czech Coal Group – Ústecký kraj (149 bodů)

- za snahu o prolomení územně ekologických limitů schválených českou vládou v roce 1991 pro další těžbu hnědého uhlí na Mostecku až do roku cca 2050 jako lék na vysokou nezaměstnanost, čímž by se pokračovalo

v likvidaci zachovalých zbytků okolní krajiny a došlo by tak k vystěhování obyvatel Horního Jiřetína a umožnilo by velkorypadlům přiblížit se na 500 metrů k Litvínovu a Lomu u Mostu.

5) Ing. Vladimír Tošovský, ministr průmyslu a obchodu – Česká republika (131 bodů)

- jako ministr za zodpovědnost při předložení návrhu na razantní omezení vlivu osmi ekologických zákonů jako je ochrana ovzduší či přírody a krajiny nebo o integrovaném registru znečištění, které chrání zdraví a životní prostředí občanů, téměř stovkou jejich změn, takže by se mohly snadněji kácet mimolesní dřeviny a neukládat náhradní výsadba, mohla by se zrušit evidence některých toxických látek v odpadech, limity některých vypouštěných škodlivin v odpadních vodách apod.

6) Ing. arch. Milan Teigiser, autorizovaný inspektor 0071 – Jihomoravský kraj (100 bodů)

- za vydání stavebního certifikátu č. j. 71007 v březnu 2010 na stavbu hobby marketu v Brně-Ivanovicích pro BAUHAUS, který přes odpor 73 % dotazovaných obyvatel obce začal v červnu 2010 stavět svůj supermarket na 4 hektarech, aniž by v souladu se stavebním zákonem umožnil třem dotčeným občanským sdružením a okolním občanům se k této stavbě vyjádřit, což jako nezákonnost a neúcta k právům veřejnosti potvrdilo i stanovisko ombudsmana, přičemž celý spor řeší Městský soud v Praze.

7) Ing. Petr Jeník, předseda představenstva firmy United Energy, a. s. – Ústecký kraj (69 bodů)

- za návrh na dovoz směsi obsahující kaly s obsahem vysoce nebezpečných polychlorovaných bifenylů a těžkých kovů ze staré ekologické zátěže chemičky Ostramo na Ostravsku ke spalování v teplárně Komořany na Mostecku, čímž se má ušetřit do 20 % používaného hnědého uhlí, ačkoliv zdejší ovzduší patří mezi nejvíce znečištěné,
- za snahu vybudovat velkokapacitní spalovnu komunálních odpadů v Komořanech na Mostecku s roční kapacitou 150 tisíc tun odpadů, takže do území se silně znečištěným ovzduším překračujícím limity přibude další stacionární zdroj znečištění a navíc i mobilní zdroje z dopravy a navíc dojde k znesnadnění vzniku efektivního systému sběru, třídění a recyklace odpadů, přičemž Krajský úřad Ústeckého kraje nyní v rámci procesu hodnocení vlivů na životní prostředí rozhoduje o vydání či nevydání souhlasného stanoviska.

8) RNDr. Vladimír Vrána, vedoucí oddělení ochrany přírody na Odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Pardubického kraje – Pardubický kraj (57 bodů)

- za vydání rozhodnutí v červnu 2010, kterým byla povolena výjimka ze zákona č. 114/1992 Sb. ke škodlivému zásahu do biotopů 40 kriticky a silně ohrožených druhů organismů na Slavíkových ostrovech, včetně vzácných modrásků očkovaných a bahenních a také brouků lesáka rumělkového a páchníka hnědého chráněných Evropskou komisí, v trase plavebního kanálu u Přelouče za 2,5 miliardy korun, aniž byla doložena převaha veřejného zájmu vést tuto stavbu přes biologicky vysoce hodnotné území s výskytem více než 70 zvláště chráněných organismů a aniž byly zajištěny dlouhodobě udržitelné náhradní stanoviště pro řadu živočichů a zejména pro oba druhy modrásků, přičemž Evropská komise v březnu 2011 uložila ČR zařadit Slavíkovy ostrovy do soustavy chráněných území NATURA 2000 právě z důvodu ochrany těchto motýlů, což mělo být již v roce 2004.

9) Mgr. Tomáš Drápela, generální ředitel Plzeňské teplárenské, a. s. – Plzeňský kraj (44 bodů)

- za vytrvalou snahu vybudovat velkokapacitní spalovnu komunálního odpadu v Chotíkově u Plzně za cca 2,5 miliardy korun s roční kapacitou 95 tisíc tun odpadů (před referendem občanů to bylo 60 tisíc tun/rok), ačkoli v kraji takové množství odpadů ani nevzniká a jeho dovážení z jiných částí ČR nebo ze zahraničí by vážně ohrožovalo životní prostředí v okolí jako je zvýšení dopravních intenzit s hlukem a emisemi a znesnadnění vzniku efektivního systému sběru, třídění a recyklace odpadů, přičemž hodnocení vlivů na životní prostředí paradoxně skončilo pouhým vydáním závěrů zjišťovacího řízení v listopadu 2010, neboť podle Krajského úřadu Plzeňského kraje spalovna nemůže mít žádný významný vliv na okolí.

10) Leona Alexová, pověřená zastupováním vedoucího stavebního úřadu v Mikulově – Jihomoravský kraj (43 bodů)

- za vydání územního rozhodnutí pro rychlostní silnici v úseku R5204 Pohořelice – Ivaň délky 3,2 km v červnu 2010 a v úseku R5206 Perná – státní hranice délky 8,2 km v listopadu 2010, aniž by silnice R52 Pohořelice – státní hranice jako nadmístní stavba byla před tím schválena v krajském územním plánu, kterým po zrušení územního plánu velkého územního celku Břeclavsko Nejvyšším správním soudem v listopadu 2009 jsou Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, které mají být schváleny až v červnu 2011, přičemž podle řady dílčích studií z ekologického, stavebně-technického, dopravního i finančního hlediska je výhodnější spojení Jihomoravského kraje s Dolními Rakousy čtyřpruhovou silnicí R55 kolem Břeclavi s využitím stopy plánovaného dvoupruhového obchvatu.

11) Miroslav Novák, náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje (ČSSD) – Moravskoslezský kraj (35 bodů)

- za prosazování výstavby velkokapacitní spalovny komunálního odpadu v Karviné za cca 5 miliard korun pod

názvem „Krajské integrované centrum využívání komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji“ s roční kapacitou 192 tisíc tun odpadů, ačkoliv jde o oblast s vysokým znečištěním ovzduší, došlo by ke zvýšení dopravních intenzit s hlukem a emisemi a znesnadnění vzniku efektivního systému sběru, třídění a recyklace odpadů a ačkoliv proti ní je nejméně 5,5 tisíc občanů podepsaných pod peticí, občanská sdružení a obec Stonava, přičemž Ministerstvo životního prostředí pro tento záměr vydalo v červnu 2010 souhlasné stanovisko s 38 podmínkami.

12) Igor Mesenský, jednatel firmy ECODUMP, s. r. o. – Zlínský kraj (30 bodů)

- za plán zavést bývalé hlinišťe Vážany u Kroměříže v blízkosti hustě obydlené oblasti směsí popílku ze spalování uhlí v otrokovické teplárně, cementu a vody pod názvem Otosan 2, která obsahuje vysokou koncentraci toxických látek jako je arzen a rtuť, takže tu existuje vážné riziko znečištění povrchových a podzemních vod, přičemž v rámci probíhajícího hodnocení vlivů tohoto plánu na životní prostředí se proti němu postavili jak místní občané, tak město Kroměříž.

V červnu se budeme věnovat výsledkům ankety „Perla roku 2010“.

Podle tiskové zprávy Děti Země upravil Edvard Sequens

Slavili jsme Den Země v Českých Budějovicích

pleny“, „Pojďme na to místně“ a „25 let v Černobyli“.

V Českých Budějovicích se ve středu 20. dubna slavil Den Země. Celkem sedm nevládních organizací včetně Cally nabídlo své poradenství, informační materiály a další služby v oblasti ochrany životního prostředí pro obyvatele i návštěvníky města a to od 10 do 17 hodin na konci Lannovy třídy u přechodu k hlavní poště. Zájemci tu získali rady i informace k tématům úspor energie, nízkoenergetických a pasivních domů, obnovitelných zdrojů energie, ochrany klimatu i vody, snižování množství odpadu, dětských plen šetrných k přírodě, soužití s velkými šelmami, jihočeských pískoven či biopotravín. Shlédli taky hned několik mobilních výstav: „Voda v krajině“, „Energie pro budoucnost“, „Moderní látkové

Edvard Sequens

PRÁVĚ VYŠLO

Kodaňská diagnóza - zpráva světa o nových poznatcích klimatologie

Velké ledové příkrovy tají zvýšeným tempem, mořský led v Arktidě mizí mnohem rychleji, než uváděly nedávné projekce, a budoucí stoupání hladiny moří se nyní čeká mnohem vyšší než dle dřívějších předpovědí – to říká nová globální shrnující práce připravená skupinou 26 vůdčích světových badatelů v oboru klimatu. Zpráva připravená před 15. konferencí smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu konané v Kodani v prosinci 2009 konstatuje, že několik důležitých aspektů změny klimatu probíhá na horní hranici tempa očekávaného ještě před několika lety nebo dokonce nad ní. Zpráva též uvádí, že globální oteplování pokračuje dle prvotních projekcí Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) založených na předpokládaném růstu koncentrací skleníkových plynů. Bez výrazných činů ke snížení emisí oproti samovolnému vývoji (jímž říkáme zmírňování) by mohlo globální oteplení dosáhnout koncem století až sedmi stupňů.

56stránkovou brožuru, kterou vydal Ekologický institut Veronica, si můžete stáhnout [v pdf formátu zde](#).

Střípky Cally

Seriál o lidech a Calle aneb Jak to všechno bylo

díl V. Kosáč Honza

Milé čtenářky a čtenáři, v tomto čísle mi dovoluete dát slovo Honzovi Tomanovi, našemu členovi, který dlouhá léta jezdil, co by vedoucí na letní pracovní tábory do Národní přírodní rezervace Brouskův mlýn. Poprvé jsem se s Honzou seznámila, kde jinde než na Stropnici, v roce 1996, kdy nám hořel termín předání etapy prací v rezervaci. Členka Cally, Blanka Michlová, nám přihrála svého studenta zdatného se zacházením s kosou na letní brigádu. Do dvojice, protože v ten termín nebyl při ruce nikdo jiný, jsem byla přidělena já. Mé obavy, co si s ním budu celou dobu povídat, nebo že bude trapné ticho, se nenaplnily. Tehdy jsme s Honzou mluvili velmi málo, ale vůbec nám to nevadilo, a já jsem došla ke zkušenosti, že i v mlčení je krása. Do dnes jsme přátelé, kteří spolu umí mluvit i mlčet.

Romana Panská

Již v nejtělejší věku, kdy postranice kočárku se zdály býti nepropustnou bariérou pro zrakové vjemy, jsem díky mým turisticky založeným rodičům poznával město, které učarovalo Šrámkovi a jeho malebné romantické okolí (Hluboké údolí zlatonosné řeky a hory básníky navštěvované). Absence automobilu se podílela na mém vztahu k cestování “bez hranic,„. Rodičům vděčím za vztah ke kulturním a přírodním hodnotám naší vlasti. Poezií opředená, roubená chaloupka babičky, promlouvala do dětských let vůní léta, starými řemesly, úrodnou hlinou širokého břehu ještě pstruhové říčky Metuje. Na základní škole mi rodiče vybrali, dle mých zájmů kroužek, kde se snoubilo poznávání přírody s její praktickou ochranou (čištění studánek, vyrábění domovů pro ptáky, pozorování živočichů, rostlin). Po gymnáziu mě vítr zavál na slovenskou stranu, kde Strom života (analogie Brontosaura v Čechách) formoval můj vztah k přírodnímu a kulturnímu dědictví. Několik letních prázdnin naplněných pracemi, jako jsou opravy horských chodníků, kosení luk či oprava šlechtického sídla, jsem si vsuktu užil.

Ateliéru krajinné ekologie, tamější vedoucí a organizátorce, Blance Michlové, vděčím za další prohlubování vztahu k přírodě a znalostí o ní, za přátelství, které přetrvávají dodnes. V roce 1996, z podnětu školy jsem se dostal do pavučiny vztahů callých, které byly opředeny kolem Stropnice a praktické ochrany přírody. S Romčou Šimovou (nyní Panskou) jsme prožili několik pracovních návštěv NPR vyzbrojeni kosou, hráběmi a celtou. V té době jsem vykonával civilku na CEV Dřípátka v Prachaticích. Vedl jsem dřípátkový kroužek Ochránců přírody, od roku 1994 jsem spolupracoval s oddílem TOM Stopaři, zde vznikla další přátelství, která iniciovala vznik dětského oddílu Liščata, který pracoval do r. 2001.

V roce 1998 vzešel nápad sdružit starší členy oddílů a uskutečnit organizovanou partu brigádníků na Brouskáč. Na realizaci dohlížel Vlád'a Molek, se kterým jsme vzájemně velmi dobře spolupracovali. Vznikla tradice Rákos, na kterou se každý z účastníků těšil (hora legrace, fyzické náplně, rozmary počasí, sdílení, hry, recese, osvěta). Konec brigád pod mým vedením nastal rokem 2005, kdy mě vítr zavál na odlehlá místa Jižní Moravy, CEV Pálava, na mokřady na vyprahlé kudlančí stepi. Poslední roky můžu sledovat vývoj na Stropnici díky Jirkovi Markovi a jeho letním táborovým brigádám, větší část roku se věnuji stromům a zahradám.

Co mi Calla dala? Možnost ochutnat rozměr praktické ochrany přírody, přátelství, odborné poradenství, radost ze setkávání s lidmi, pro které příroda, krajina, životní prostředí je více než kulisou všedního dne. Informovanost prostřednictvím Ďáblíku, který rád pročítám a předávám dále.

Co po mně v Calle zůstalo? Spolupráce, organizování výstavy o přírodě Boletic v Prachaticích, nejspíš někde v nostalgických archiváliích naklepaná kosa a spravené hrábě, pro pár lidí vědomí, že Calla není jen mokřadní druh rostliny, ale společnost pro ochranu životního prostředí a informovanost.

Jak vidím Callu dnes? Jako skupinu lidí s odbornou erudicí, kteří jsou ochotni pomoci, poradit, zastat se a řešit. Jsem nadšen z exkurzí a Zelených čtvrtků, i když se sám na ně dostanu jen výjimečně. Na poslední schůzi členů jsem si připadal jak v „loži zednářské“. Přišlo mi, že informace, které zde byly vypouštěny, jsou pro mnohé lidi nedostupné (klapky na očích, které vytvářejí média, jsou nejspíš stravitelnější).

Děkuji Calle a přeji této krásné mokřadní rostlině vše dobré ke kulatinám, aby žila v harmonii a kultivovala svojí přítomností prostředí, ve kterém roste (mimochodem s Jirkou Markem kosíme a udržujeme rezervaci Ďáblík na Trhosvinensku, a největší kolonii jsem zahlédl v návěsním rybníčku v Čížkrajících, kdybyste neměli kde čerpat callí inspiraci, zajděte se tam podívat).

Honza Toman

Po stopách Cally

Zastavení v Národní přírodní rezervaci Brouskův mlýn

V minulém čísle jste se dozvěděli a snad si i zapsali do svých chytrých notýsků, že v sobotu 4. 6. 2011 můžete s Callou vyrazit do Národní přírodní rezervace Brouskův mlýn pod vedením lektora Leoše Lippla. Nyní přinášíme bližší informace pro ty z Vás, kteří se chystají projít se s námi na čerstvém povětří. Sraz pro zájemce je na vlakovém nádraží České Budějovice 9:55. Vlak z Českých Budějovic odjíždí v 10:09 a do Jílovic přijíždí 10:36. Ti z Vás, kdo pojedete autem, tak buďte prosím na nádraží v Jílovicích 10:30, na naši pouť vyrazíme v 10:45. Délka trasy bude podle zájmu v nejdělsí variantě do 10 km. Trasa bude ještě upřesněna na pozvánce, která bude i na našich webových stránkách, zjišťujeme, jak to vypadá s mostkem přes Stropnici u Peškova mlýna. Je třeba si ale vzít pevné, vodě odolné boty, popřípadě si do batohu přibalte holínky, půjdeme terénem, který bývá dle počasí podmáčený. Určitě si nezapomeňte vzít svačinu, oběd a dostatek tekutin, v této divočině totiž není žádný restaurant, hospůdka ani supermarket. Zpět do Českých Budějovic je možné se dostat vlakem z Jílovic, který jede ve 13:25 a přijíždí do Budějovic 13:53, v 17:25 a do Budějovic přijíždí 17:53 nebo 19:25 a do Budějovic přijíždí 19:53.

Naše představa je projít území, kde byly Callou prováděny zásahy, přes Peškův mlýn (pokud tedy bude onen mostek) dojít omrknout pískovnu v Třebči, o níž se Calla stará již řadu let, a podívat se na břehule. Pak bychom se vrátili na nádraží v Jílovicích, kde budou moci již unavení účastníci myslet na návrat vlakovým spojením ve 13:25. Ale bylo by škoda odjet tak brzy, rádi bychom s vámi pobýli více času. Ti, kdo s námi budou chtít pokračovat, pak vezmeme cestou necestou do Hluboké u Borovan či až do Borovan, kde bude možnost posedět, občerstvit se a vydat se na cestu domů výše uvedenými vlaky (přesné odjezdy z Hluboké u Borovan a z Borovan budeme mít s sebou, budou i na pozvánce).

Svůj zájem přidat se k nám prosím sdělte na můj telefon 602 943 555 nebo e-mailovou adresu romana.panska@calla.cz, bude se nám lépe plánovat trasa výletu.

Během májového měsíce bude na našich webových stránkách <http://www.calla.cz/> vyvěšena pozvánka.

Další výlet s Callou po jejích stopách plánujeme na měsíc září na Smrčinu s velkou pravděpodobností pod vedením odborného průvodce. Tento výlet by byla akce nejen Cally ale i Rosy, která slaví také 20. výročí. Možná nevíte, ale 20. výročí slaví i Národní park Šumava.

Romana Panská

Protihlukové stěny mohou být pro cestující nebezpečné!

Ve čtvrtek 5. 5. 2011 se v Plané nad Lužnicí konala zkouška proniknutí profesionálního hasičského sboru protihlukovou stěnou. Proniknutí stěnou „Heraklitovou“ se podařilo. Pokus proniknout stěnou betonovou, kterých je však na koridorech 90% se stal naprostým, ale očekávaným, fiaskem. Ukázalo se tak, že pokud by se jednalo o skutečnou nehodu na železnici, pak by záchranná akce mohla skončit kvůli neprostupnosti protihlukové stěny fiaskem. Simulovaný zásah tak potvrdil, že protihlukové stěny mohou zásadním způsobem snížit bezpečnost dopravy na železnici.

Hasiči byli vybaveni veškerou dostupnou technikou. Přesto selhal jak pokus o rozbroušení stěny motorovým rozbrusem, tak i snaha o řez s pomocí elektrody za hoření kyslíku. Reálná možnost, jak se k postiženým dostat se omezuje na rozebrání stěny jeřábem. Což si vyžaduje velké časové nároky několika hodin a včasné poskytnutí pomoci nemusí být reálné.

„Výsledek cvičení hasičského záchranného sboru je alarmující,“ říká prezident Svazu cestujících ve veřejné dopravě Miroslav Vyka a k tomu dodává: „Je nejvyšší čas změnit způsob ochrany před hlukem a místo mnohdy nelogicky umístěných a na životech ohrožujících protihlukových stěn, začít v maximální možné míře snižovat hluk pomocí aktivních opatření již při jeho vzniku“. „Je zarážející, že se při modernizaci železničních tratí vedle kolejí staví protihlukové stěny i přesto, že je nechtějí ani cestující ve vlaku, kterým brání ve výhledu z okna, ani lidé, kteří bydlí v okolí železnice,“ komentuje Miroslav Vyka.

Není pochyb o tom, že nadměrné hlukové zatížení obyvatel má negativní vliv na lidské zdraví, ale v České republice je hluk z železnice spíše okrajový problém. Přesto se téměř u každé modernizace železniční tratě postaví kilometry protihlukových stěn, i když výměna železničního svršku a položení nové svařované bezстыkové koleje s pružným upevněním již sama o sobě snižuje hlučnost oproti původnímu stavu. „Místo výstavby řady sporných protihlukových stěn podél tratí by se ušetřené miliardy mohly využít na podporu vozového parku železničních vozidel, a to jak v osobní i v nákladní dopravě. Zejména nová vozidla s novými podvozky mají menší hlučnost až o 8 decibelů, což odpovídá útlumu hluku protihlukové stěny,“ doplňuje Vyka.

„Po zkušenostech hasičů z cvičného zásahu v Plané nad Lužnicí je nelogické, aby se pokračovalo v dalším masivním budování protihlukových stěn, které spíše plní funkci nepropustných středověkých hradeb a ohrožují bezpečnost cestujících, místo efektivní ochrany obyvatel před nadměrným hlukem,“ uzavírá prezident Svazu cestujících ve veřejné dopravě Miroslav Vyka.

Z tiskové zprávy Svazu cestujících ve veřejné dopravě

Pozvánky na akce

Calla Vás srdečně zve na přednáškovou besedu

Bioplynové stanice v Jihočeském kraji

současnost a perspektivy

s Miroslavem Kajanem z České bioplynové asociace a Jiřím Návarou z bioplynové stanice Žabovřesky

Je bioplyn energeticky efektivní? Jak ho získáváme? Můžeme jím nahradit zemní plyn alespoň částečně? Kolik je v Jihočeském kraji funkčních bioplynových stanic? Budou přibývat? Jaké jsou zkušenosti s výstavbou a provozem bioplynové stanice Žabovřesky? Je možné využít teplo generované z této stanice pro vytápění místních objektů?

pondělí 9. května 2011 od 16.30 do 19.00 hod. v zasedací místnosti pod Aulou JU
ul. Studentská 23, České Budějovice

Více informací: vojtech.simek@calla.cz

Akce je realizována za finanční podpory Jihočeského kraje.

STOP JADERNÉ ENERGII – BRÁNÍME SE!

Setkání tří zemí (Rakousko – Česká republika – Německo)
na náměstí ve Freistadtu

Sobota, 14. května 2011, 17 až 19 hodin

Na veřejném shromáždění mimo jiné vystoupí profesorka Dr. Helga Kromp (výzkumnice v oblasti klimatu), profesor Dr. Wolfgang Kromp (výzkumník v oblasti rizik) nebo Ing. Dalibor Stráský (právě jmenovaný antiatomový pověřenec země Horní Rakousko). Vše zakončí lidský řetěz proti jaderné energii.

V případě zájmu o dopravu hlaste se v Calle.

Calla a Cassiopeia

srdečně zvou všechny milovníky Krasce a jiných brouků na odpolední akci

Zakopávání prvního budějovického broukoviště

aneb

Zasad' si svůj špalek!

středeční odpoledne 18. 5. 2011, slavnostní výkop v 15:30

Přírodní zahrada CEGV Cassiopeia

Jizerská 4, České Budějovice (areál MŠ Jizerská)

Vzhledem k plánování akce prosíme o potvrzení Vaší účasti do 10. května na e-mail RehounekJ@seznam.cz nebo t.kusnirova@seznam.cz, abychom vám mohli poslat bližší informace o akci.

Společnost Rosa a Sdružení Calla

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrtků

Jídlo z bedýnek

s Mgr. Janem Valeškou z PRO-BIO LIGY

Může strážník a sedlák spolupracovat? Co jsou „bedýnkové“ systémy?

Hygiena a cena takové potravy

**Ve čtvrtek 19. května 2011 od 18:00 hodin
v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.**

Více informací:

Rosa – společnost pro ekologické informace a aktivity, Senovážné nám. 9, České Budějovice, tel.: 387 432 030, rosa@rosacb.cz, <http://www.rosacb.cz>

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, <http://www.calla.cz>

Akce je podpořena Magistrátem města České Budějovice.

Sdružení Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Za nočními motýly k Arpidě“

S entomology Zdeňkem Hančem (AOPK ČR) a Otomarem Adamem

Přírodovědná vycházka spojená s odchytom motýlů pomocí světelného zdroje a odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny.

V pátek 27. 5. 2011 ve 20:00 hodin

Sraz na zastávce MHD U Hvízdala (spoje č. 9, 14 a 19)

Více informací: Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice tel.: 605 066 898, RehounekJ@seznam.cz, <http://www.calla.cz>

Exkurze z cyklu Přírodou krok za krokem

neděle 15. 5.

**Za rostlinami, obojživelníky a plazy přírodní rezervace Kozohlůdky /Soběslavsko/
exkurze na kdysi ručně těžené rašeliníště v oblasti Borkovických blat**

vedou RNDr. Daniel Abazid (Blatské muzeum v Soběslavi a Veselí n. L.) a Mgr. David Fischer (Hornické muzeum Příbram)

sraz: parkoviště na začátku naučné stezky Borkovická blata (při silnici Soběslav – Mažice), 10:00, důrazně doporučujeme vzít si s sebou holínky

sobota 21. 5.

**K Dobré vodě – cesta k vykoupení i odpočinku /Tábor/
exkurze z cyklu Sobotníci aneb Sobotní vlastivědné výpravy**

vedou PhDr. Stanislav Zita a Mgr. Klára Smolíková (oba Husitské muzeum v Táboře)

sraz: Tábor, u vily Libuše (cca 10 minut chůze ze Žižkova náměstí), 14:00

neděle 22. 5.

Za vážkami na Borkovická blata /Soběslavsko/
první exkurze věnovaná pozorování vážek,
vedoucí do oblasti Borkovických blat,
kde žije 36 druhů těchto nápadných bezobratlých

vede Ing. Josef Hlásek (Správa CHKO Třeboňsko) ¹

sraz: parkoviště na začátku naučné stezky Borkovická blata (při silnici Soběslav – Mažice), 10:00

TÝDEN OPRAVDVÝCH PLEN (TOP)

se bude konat již po páté v termínu

16. – 22. května 2011

v mnoha městech po celé ČR

Je to celosvětová osvětová kampaň za pleny šetrné k životnímu prostředí i k dítěti. Týden opravdových plen (TOP) seznamuje spotřebitele s alternativami k jednorázovým plenám, nezávisle porovnává výhody i nevýhody jednotlivých typů plen a nabízí osvětové akce po celé ČR.

V rámci TOP se můžete těšit na:

*výstavy plen a příslušenství
besedy, diskuse, prezentace
kurzy šití a skládání plen, plenkové módní přehlídky
soutěže (např. fotografické, Plena roku, aj.)
happeningy (plenkový pochod,
instalovaná hora plenkového odpadu atd.)
prodejní akce (slevové akce, bazárky)*

Konkrétní data a místa akcí najdete na webových stránkách www.ekodite.rosacb.cz

Chcete se i Vy zapojit do kampaně Týden opravdových plen? Kontaktujte koordinátorku této kampaně v ČR:

Rosa, o.p.s., České Budějovice
email: koordinaceTOP@rosacb.cz

Společnost Rosa, o.p.s. pořádá kurz

ZPRACOVÁNÍ OVČÍ VLNY

Kdy: sobota 21. května 2011 9 – 17 hodin

Kde: České Budějovice, Krajinská 384/40a

Na kurzu si vyzkoušíte zpracování vlny od ovce ke klubíčku (praní, česání, předení, barvení, filcování atd.)

Lektorky: Lenka Smržová, Adéla Chadimová

Cena: **1.000,- Kč** (v ceně je zahrnut materiál, brožurka o zpracování vlny, brožura o přírodním barvení, filcovací jehla a občerstvení)

Přihlášky a další informace naleznete na webových stránkách www.rosacb.cz (sekce Kurzy), dále na emailu adela.chadimova@rosacb.cz a tel.: 728 889 616.

Opět si dovoluji všechny zájemce pozvat na tradiční

LETNÍ TÁBOROVÉ BRIGÁDY

v jihočeských močálech

Akce jsou vhodné pro dívky i mladé muže, hlavní náplní je úklid posekané trávy z mokrých luk a rašelinišť v přírodních rezervacích.

Nejčastějším pracovním nástrojem jsou v případě dívek hrábě, v případě mužů vidle. Pracovní podmínky bývají náročné. Pracuje se 7 hodin denně za plat od 50 do 70 (pouze výkonní jedinci) Kč/hod. Kromě práce je součástí akcí zpravidla i nepracovní program. Ten sestává zejména z **celodenních cyklistických** (někdy pěších) **výletů** do přírody Třeboňska, Novohradských hor, Šumavy či České Kanady. Občas se můžete setkat se čtením básniček či trochou společného kreslení aj.

Podmínky účasti: Věk od 16 let výše, chuť pracovat a schopnost odolávat nepohodě (zima, horko, komáři, voda, drzé požadavky náčelníka atd.) **Podmínky na akci:** Bydlení ve velkém vojenském stanu (nebo ve vlastním) na okraji rezervace, vaření společné - náklady rozpočítané mezi účastníky (asi 70 Kč/os./den). Počet 6 - max. 16 osob. Vegetariáni apod. jsou vítáni, smažky a alkoholici nikoli. **Nutné vybavení:** kolo!!, doklady, holínky, pláštěnka, spacák, karimatka, teplé a náhradní oblečení. Vhodné vybavení: hudební nástroje, vlastní básně či texty.

TERMÍNY:

V průběhu května a začátkem června budeme pracovat postupně v přírodních rezervacích Krabonošská niva, Děkanec, Ohrazení a ve Vojenském újezdu Boletice. **(I v tomto období je možné přijet).** Poté nastanou klasické „táborové“ akce:

12. – 24. 6. Přírodní památka **Gebhárecký rybník** v České Kanadě

26. 6. - 8. 7. Národní přír. rezervace **Brouskův mlýn** v nivě říčky Stropnice na Českobudějovicku
(*lze přijet i o týden později*)

10. 7. - 29. 7. Přírodní památka **Slavkovické louky** na Šumavě nedaleko Lipenské nádrže

31. 7. - 12. 8. Přírodní rezervace **Dvořiště** na Třeboňsku

14. 8. – cca 26. 8. Přírodní památky **Zámek a Ďáblík** na Trhvosvinensku

4. 9. – 16. 9. Přírodní památka **Kaliště** na Českobudějovicku

18. 9. – 30. 9. Přír. památka **Ohrazení** na Českobudějovicku a Vojenský újezd **Boletice**

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠKY: Písemně nebo e-mailem nejpozději **2 týdny** před akcí na adresu: Ing. Jiří Marek - **STROM**, Chvalkov 22, 374 01 Čížkrajice. Tel.: **606 445 391**, e-mail: marek.chvalkov@tiscali.cz nebo istrom.cz@gmail.com. Uvádějte nejen mailovou, ale i standardní adresu!!! Při obsazeném termínu Vám nabídnou náhradní. Informace o místě a době srazu obdržíte asi týden před akcí na svůj e-mail.

Na setkání se těší Jirka Marek

VŠECHNY INFORMACE NAJDETE NA **www.istrom.cz**

Proč jsou v některých částech NPR Červené blato na Třeboňsku mrtvé stromy?

Pokud myslíte mrtvé stromy borovice blatky, tak v části rezervace došlo k velkému úhynu starších blatek v 80. a 90. letech. Pravděpodobnou příčinou jsou hlavně odvodňovací práce v minulosti v kombinaci s dalšími vlivy. Výsledkem spolupůsobení těchto faktorů je kolísání hladiny podzemní vody. I mrtvé stromy se však v rezervaci ponechávají.

Jiří Řehounek

Ekologická poradna sdružení Calla

Mimo běžná témata ekologické poradny u nás můžete hledat pomoc v oblastech, na které se specializujeme:

Ochrana přírody a krajiny - odborná pomoc v oblasti biologie a ochrany přírody, chráněná území a péče o ně, územní a druhová ochrana přírody (se zaměřením na entomologii a botaniku), ekopedagogické využití chráněných území. *Za tuto oblast poradenství je zodpovědný Jiří Řehounek, volejte ho na telefon 384 971 934 nebo pište na e-mail: rehounekj@seznam.cz.*

Obnova těžbou narušených území - přirozená obnova těžbou narušených území (především ve šterkopískovnách), poradenství při tvorbě rekultivačních plánů využívajících přirozenou obnovu, využití těžbou narušených území v druhové ochraně a ekologické výchově a ekologie obnovy (restoration ecology). *V této oblasti Vám poradí Jiří Řehounek, kterého najdete na telefonu: 384 971 934, ale spíše na e-mailu: rehounekj@seznam.cz.*

Trvale udržitelná energetika - poradenství občanům, obcím i občanským sdružením v oboru obnovitelných zdrojů energie, jejich možnostech, dostupnosti, podporách pro realizaci, legislativě apod. Právní a všestranná informační pomoc obcím, u nichž by mohlo být vybudováno konečné úložiště vysoce radioaktivních odpadů, archiv informací k jaderné energetice. *Pro odpovědi z oblasti energetiky se obraťte na Edvarda Sequense na telefon: 384 971 932, e-mail: edvard.sequens@calla.cz.*

Poradenské hodiny pro veřejnost v kanceláři sdružení - Fráni Šrámka 35, České Budějovice:

Pondělí - 10 až 14 hodin (především energetika)

Úterý - 14 až 16 hodin (všeobecné ekoporadenství)

Čtvrtek - 13 až 17 hodin (především ochrana přírody a krajiny a ekologická obnova po těžbě surovin)

Osobní návštěva mimo poradenské hodiny je možná po předchozí domluvě. Využijte poradenství pomocí e-mailu: poradna@calla.cz. Písemné spojení: Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 310 166, 387 311 381

Fax: 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz

Internet: <http://www.calla.cz>

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je 31. května 2011. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz. Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách sdružení Calla.

▶▶ Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. ◀◀

▶▶ Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na calla@calla.cz. ◀◀